Memo

AAN : Leden van de commissie Ruimte & Wonen

VAN : Wethouder M.R. Ferwerda

DATUM : 16 november 2026

BETREFT : Update project integrale aanpak Kruisbroek

---

1. Inleiding

Met deze memo informeren wij u over de voortgang van de integrale wijkaanpak Kruisbroek en de daarbij horende participatie. De aanpak omvat zowel het schetsontwerp van de openbare ruimte als een breder toekomstplan voor de wijk.

De aanleiding voor het project is de noodzakelijke vervanging van de verouderde riolering. Deze ingreep wordt benut om breder te kijken naar de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de wijk. Daarbij worden de openbare ruimte, verkeersveiligheid, groen en klimaatadaptatie, gezondheid en ontmoeting, ondergrondse infrastructuur en de mogelijke warmtetransitie zoveel mogelijk in samenhang beschouwd. In het toekomstplan worden ook wonen en verduurzaming, gezondheid en welzijn uitgewerkt. Zo worden de verschillende opgaven in samenhang uitgewerkt en kunnen keuzes voor de fysieke inrichting, gezondheid, welzijn, wonen en verduurzaming beter op elkaar worden afgestemd.

De afgelopen periode is de opgehaalde informatie van bewoners, professionele stakeholders, gemeentelijke beleidsdisciplines en beheerders samengebracht en vertaald naar het Programma van Eisen en Ambities. Dit programma vormt het inhoudelijke kader voor het schetsontwerp van de openbare ruimte.

2. Wat hebben we opgehaald?

2.1 Bewonersparticipatie

Voor de zomervakantie is op verschillende manieren input opgehaald. Onder meer via momenten in de wijk (koffiekar en gemeentekeet), een vragenlijst, een buurtbijeenkomst en gesprekken met betrokken partijen. Hieruit komt een consistent beeld naar voren van wat bewoners waarderen en waar zij verbetering wensen.

Uit de participatie blijkt dat bewoners over het algemeen positief zijn over Kruisbroek als woonomgeving. Zij waarderen met name de rust, het contact met buren, de bereikbaarheid, de nabijheid van voorzieningen en het aanwezige groen. Tegelijkertijd worden onderdelen van de buurt als verouderd, vol en rommelig ervaren. Vooral parkeren, toegankelijkheid, veiligheid, verlichting, groenkwaliteit, speelvoorzieningen en wateroverlast vragen volgens bewoners om aandacht.

De opbrengsten uit deze eerste participatiefase vormen samen met de beleidsmatige en technische uitgangspunten input voor het schetsontwerp en het toekomstplan.

IBABS 003

2.2 Openbare ruimte
Voor de openbare ruimte zijn vooral de kwaliteit van de bestrating, parkeerdruk, verkeersveiligheid, verlichting, speel- en ontmoetingsplekken, wateroverlast en hittestress genoemd als aandachtspunten.

De beschikbare ruimte in Kruisbroek is beperkt. Daardoor kunnen wensen en beleidsdoelstellingen niet op iedere locatie volledig naast elkaar worden gerealiseerd. Met name parkeren, groen en bomen, voetgangersruimte, verkeersveiligheid, spelen, ontmoeten en de benodigde ondergrondse infrastructuur vragen deels om dezelfde ruimte. In de schetsontwerpfase worden deze ruimteclaims daarom niet afzonderlijk beoordeeld, maar worden de consequenties van verschillende oplossingen voor de inrichting van de wijk in samenhang inzichtelijk en zichtbaar gemaakt.

2.3 Gezondheid, welzijn en leefbaarheid
Ook gezondheid, ontmoeting, bewegen en het veiligheidsgevoel zijn belangrijke thema's. De herinrichting biedt kansen om met de openbare ruimte bij te dragen aan een gezondere en prettigere leefomgeving. Deze thema's maken deel uit van de integrale wijkaanpak en worden in samenhang met wonen, verduurzaming en de fysieke inrichting uitgewerkt. Hiervoor wordt samengewerkt met Vitis Welzijn, GGD Haaglanden en woningcorporaties. Een voorbeeld hiervan is het inrichten van een nieuwe ontmoetingsplek in de wijk waarbij de woningcorporaties en Vitis Welzijn activiteiten bij zouden kunnen organiseren omtrent Gezondheid, welzijn en leefbaarheid.

2.4 Warmtetransitie
Parallel aan de herinrichting wordt onderzocht welke duurzame warmteoplossing voor Kruisbroek haalbaar is. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de mogelijke toepassing van een collectief warmtenet en naar de consequenties daarvan voor de ondergrond en voor woningen.

Voor het ontwerp van de openbare ruimte is vooral van belang dat tijdig duidelijk wordt welke ruimtereserveringen eventueel noodzakelijk zijn voor warmte en andere ondergrondse infrastructuur. Dit vraagt om integrale afstemming met onder meer riolering, drinkwater, elektriciteit, bomen en overige kabels en leidingen.

3. Wat hebben we gedaan?
3.1 Onderzoek en gemeentelijke uitgangspunten
Arcadis heeft een bureauonderzoek uitgevoerd naar bestaand beleid, beheerinformatie, gezondheidsdata, leefbaarheidsinformatie en technische randvoorwaarden.

De resultaten van dit onderzoek en de participatie met bewoners en professionele stakeholders binnen en buiten de gemeente zijn verwerkt in het Programma van Eisen en Ambities (PvE&A). Het bureauonderzoek en het PvE&A zijn aan de betrokken gemeentelijke collega's en disciplines voorgelegd ter akkoord.

3.2 Programma van Eisen en Ambities afgerond
Het PvE&A is afgerond. Per thema zijn eisen, ambities, wensen, raakvlakken en conflicten vastgelegd. Daarmee is inzichtelijk waaraan het schetsontwerp moet voldoen en welke afwegingen nog nodig zijn.

3.3 Samenwerking met partners versterkt
De samenwerking krijgt in de ontwerpfase steeds concreter vorm. Woningcorporaties, maatschappelijke partners en technische partijen worden betrokken bij onderwerpen die hun verantwoordelijkheden raken. Zoals bij woningen en tuinen, achterpaden, gezondheid en ontmoeting, kabels en leidingen en duurzame energie. Hiermee wordt voorkomen dat onderdelen afzonderlijk worden uitgewerkt terwijl zij ruimtelijk of in de uitvoering van elkaar afhankelijk zijn.

3.4 Communicatie en publicaties

De communicatie richting bewoners wordt voortgezet via de projectpagina (Kruisbroek ;Vernieuwt | Gemeente Westland), bewonerscommunicatie en participatieactiviteiten in de wijk. Daarbij ligt in deze fase nadrukkelijk de aandacht op terugkoppeling: bewoners moeten kunnen zien wat met eerdere inbreng is gedaan, over welke onderdelen zij in de volgende fase kunnen meedenken en welke technische, beleidsmatige of gemeentelijke kaders daarbij gelden.

4. Wat gaan we doen?

4.1 Programma van Eisen en Ambities

Het afgeronde programma van eisen en ambities wordt naast de standaard beleids- en beheerdocumenten gebruikt als kader en toetsingsinstrument voor het schetsontwerp. Wanneer gedurende het ontwerpproces nieuwe inzichten ontstaan of keuzes worden gemaakt die gevolgen hebben voor eisen, wensen of ambities, wordt het Programma van Eisen en Ambities daarop waar nodig geactualiseerd.

4.2 Ontwerpfase

De uitwerking van het schetsontwerp is gestart. In deze fase worden kansen, varianten en mogelijke oplossingen voor de openbare ruimte onderzocht. Daarbij worden onder meer verkeerscirculatie, straatprofielen, parkeren, groen, spelen en ontmoeten en de inpassing van ondergrondse infrastructuur integraal beschouwd.

Juist in deze fase worden de consequenties van verschillende keuzes zichtbaar. Waar eisen en ambities niet volledig met elkaar verenigbaar zijn, worden de afwegingen expliciet gemaakt en waar nodig ter besluitvorming voorgelegd.

De schetsontwerpvarianten worden eind 2026 intern voorgelegd. De reacties van bewoners, de gemeente en de partners worden meegenomen in het vervolg. In Q1/Q2 2027 worden de voorkeursvarianten verder uitgewerkt tot een definitief schetsontwerp.

4.3 Participatie fase 2

In de tweede participatiefase verschuift de nadruk van breed ophalen naar het gericht bespreken en verdiepen van concrete ontwerpvraagstukken en onderwerpen voor het toekomstplan.

Op 19 november 2026 vindt de volgende buurtbijeenkomst plaats. Tijdens deze bijeenkomst worden onderdelen en varianten van het schetsontwerp aan bewoners voorgelegd. Het doel is niet om bewoners één ontwerpvariant te laten kiezen, maar om inzicht te krijgen in voorkeuren, behoeften en argumenten achter hun reacties. Daarbij wordt per onderwerp duidelijk gemaakt waar ruimte bestaat om mee te denken en waar technische, beleidsmatige of gemeentelijke kaders bepalend zijn. Daarnaast is de bijeenkomst bedoeld om ontmoeting te stimuleren en de sociale samenhang en gezondheid in de wijk te versterken.

De bijeenkomst maakt onderdeel uit van een bredere participatieaanpak waarin ook een online vragenlijst wordt ingezet. De opbrengsten worden gebruikt bij de verdere uitwerking van het schetsontwerp en het toekomstplan.

4.4 Verdere uitwerking warmtenet
Het warmtespoor loopt parallel aan het ontwerpproces. Onderzocht wordt wat een mogelijke duurzame warmteoplossing betekent voor woningen, openbare ruimte en ondergrondse infrastructuur. Er is nog geen besluit genomen over de aanleg van een warmtenet; in het schetsontwerp wordt daarom rekening gehouden met mogelijke ruimtelijke consequenties zonder vooruit te lopen op een definitieve keuze.

4.5 Integrale afstemming tussen sociaal, fysiek en energie
Naast het ontwerp van de openbare ruimte wordt toegewerkt naar een breder toekomstplan voor Kruisbroek. Hierin worden de fysieke inrichting, wonen en verduurzaming, gezondheid, welzijn en de warmtetransitie in samenhang beschouwd. Het Programma van Eisen & Ambities vormt primair het kader voor de inrichting van de openbare ruimte. Opgaven die niet rechtstreeks binnen dit programma vallen, maar wel van belang zijn voor de ontwikkeling van de wijk, krijgen een plaats in het toekomstplan en worden samen met de daarvoor verantwoordelijke partners verder uitgewerkt.

De integrale afstemming wordt samen met de verantwoordelijke partners voortgezet, zodat de uitwerking van het toekomstplan en het schetsontwerp op elkaar blijft aansluiten.

5. Financiën
In het vastgestelde Meerjaren Investeringen Plan (MIP) dd. juli 2025 hadden de volgende 2 projecten betrekking op de integrale aanpak van de wijk Kruisbroek:

1. Project 70067 (fase 1: Tomaten-, Meloen- en Perenstraat verharding), met MIP status A en een gevoteerd uitvoeringskrediet van € 2.150.000
2. Project 70327 (fase 2: Integrale aanpak Kruisbroek-West – Naaldwijk) met MIP-B status met een gevoteerd voorbereidingskrediet van € 200.000.

Bij de actualisatie juli 2026 is voorgesteld om deze 2 projecten samen te voegen tot één project integrale aanpak Kruisbroek, met de status MIP B. In afwijking van de standaard afspraak (15% VAT met maximum van € 200.000) werd voor het samengevoegde project 70327 een voorbereidingskrediet gevraagd van € 1.560.000. Het benodigde voorbereidingskrediet is in verband net de wijkaanpak en het participatietraject hoger dan het standaard maximum van € 200.000, maar past ruim binnen de gangbare 15% voorbereidingskosten van het geraamde totale projectkrediet.

Dit voorstel van samenvoegen en hogere voorbereidingskosten was ook expliciet opgenomen in het projectblad dat juli 2026 bij de Raadstukken staat, maar het is per abuis niet goed verwerkt in het besluit van de Raad. In plaats van de gevraagde € 1.560.000 voor de voorbereiding, zou er nu eigenlijk maar € 400.000 beschikbaar zijn. Dit terwijl er eerder door de Raad totaal al € 2.350.000 euro was gevoteerd voor dit project en al aangegeven was dat er meer voorbereidingsbudget nodig was.
Gelet op het eerder reeds voor dit project gevoteerde krediet en het belang van het voortzetten van het reeds lopende uitgebreide participatietraject, wordt de voorbereiding van het project vervolgd tot de volgende MIP actualisatie juli 2027. De samenvoeging van de twee projecten alsook het beschikbaar stellen van het benodigde voorbereidingskrediet wordt dan alsnog bij de besluitvorming betrokken.

6. Samenvattend

De integrale wijkaanpak Kruisbroek heeft sinds de vorige voortgangsupdate een volgende fase bereikt. De opgehaalde informatie uit de wijk en de inhoudelijke kaders worden nu vertaald naar het schetsontwerp. Daarmee worden ook de ruimtelijke dilemma's concreter, met name rond verkeer, parkeren, groen, toegankelijkheid en verblijfskwaliteit.

Tegelijkertijd wordt samen met de partners gewerkt aan het bredere toekomstplan voor Kruisbroek, waarin wonen en verduurzaming, gezondheid en welzijn en de warmtetransitie in samenhang met de fysieke wijkvernieuwing worden beschouwd. Het onderzoek naar een mogelijke warmteoplossing loopt daarbij door; hierover is nog geen definitieve keuze gemaakt.

De komende periode staat in het teken van het verder uitwerken en toetsen van het schetsontwerp, participatie met bewoners en partners en het voorbereiden van de integrale keuzes die uit deze fase volgen.